

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

Микола ШИНКАРИК

“31”

2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
з дисципліни
**«Еколого-правові відносини в
землекористуванні»**

ступінь вищої освіти – бакалавр
галузь знань – 19 Архітектура та будівництво
спеціальність – 193 Геодезія та землеустрій
освітньо-професійна програма – «Геодезія та землеустрій»

кафедра економічної експертизи та землевпорядкування

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практичні (год.)	РС, год.	Тренінг, год.	Самостійна робота студ., год.	Разом, год.	Залік (семестр)	Екзамен (семестр)
Денна	III	6	56	42	6	4	42	150	-	6
Заочна	III	6	4	2	-	-	144	150	-	6

Робоча програма складена на основі ОПП «Геодезія та землеустрій» підготовки бакалавра галузі знань 19 Архітектура та будівництво, спеціальності: 193 Геодезія та землеустрій, затвердженої Вченою Радою ТНЕУ (протокол № 10 від 24 червня 2020 р.).

Робочу програму склав доцент кафедри економічної експертизи та землевпорядкування канд. екон. наук, доцент Волошин Роман Володимирович.

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності Геодезія та землеустрій протокол № 1 від 27 серпня 2020 р.

Голова групи
забезпечення спеціальності
к.т.н., доцент

Руслан РОЗУМ

**СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ЕКОЛОГО-ПРАВОВІ ВІДНОСИНИ В ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННІ”**

**Опис дисципліни
“Еколого-правові відносини в землекористуванні”**

Дисципліна “Еколого-правові відносини в землекористуванні”	Галузь знань, спеціальність, Ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	Галузь знань 19 “Архітектура та будівництво”	Статус дисципліни Обов’язкова, цикл професійної підготовки Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність 193 “Геодезія та землеустрій” Освітньо-професійна програма: Геодезія та землеустрій	Рік підготовки – 3 Семестр: <i>Денна – 6</i> <i>Заочна – 6</i>
Кількість змістових модулів – 3	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Лекції: <i>Денна – 56 год.</i> <i>Заочна – 4 год.</i> Практичні заняття: <i>Денна – 42 год.</i> <i>Заочна – 2 год.</i>
Загальна кількість годин – 150		Самостійна робота (в т.ч. дуальна освіта): <i>Денна - 42 год.</i> <i>Заочна – 144 год.</i> Тренінги – 4 год. Індивідуальна робота (КПЗ) – 6 год.
Тижневих годин – 10,7 З них аудиторних – 7		Вид підсумкового контролю – Екзамен

2. Мета і завдання дисципліни “ЕКОЛОГО-ПРАВОВІ ВІДНОСИНИ В ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННІ”

2.1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є підготовка до практичної та наукової діяльності висококваліфікованих фахівців-правознавців. Вивчення даного спеціального курсу спрямоване на усвідомлення значення норм права, що регулюють різноманітні форми захисту прав, свобод, законних інтересів фізичних та юридичних осіб; засвоєння ними теоретичних положень науки земельного та майнового права; формування у них навичок щодо правильного застосування отриманих знань та правових норм при вирішенні конкретних завдань. Крім цього метою також є засвоєння норм права, які регулюють відносини, що складаються з приводу володіння, користування землею (земельними ділянками), способами раціонального використання та цільового призначення земель, засоби захисту щодо охорони земель, права та обов'язки землевласників та землекористувачів, роль земельного права в світлі гарантованого Конституцією права всіх громадян на землю, нерозривний зв'язок норм права з їх практичним застосуванням.

Предмет курсу – правові відносини, що виникають між державою, фізичними та юридичними особами, іншими суб'єктами у сфері раціонального використання та охорони земель усіх форм власності та користування, а також основні принципи, доктринальні засади, правові джерела, окремі поняття, терміни, визначення, дефініції, юридичні категорії та інститути земельного права: підстави та порядок виникнення права власності та права користування земельними ділянками, права та обов'язки землевласників та землекористувачів; підстави припинення права власності та права користування земельними ділянками; правовий режим земель, зміст заходів щодо охорони земель та ін.

2.2. Завдання вивчення навчальної дисципліни

Основне завдання навчальної дисципліни є навчити здобувачів вищої освіти користуватись джерелами земельного права, вміти використовувати їх у практичній діяльності. Виробити в процесі навчання принципово новий підхід до оцінки ролі та значення земельних відносин в загальній системі суспільних відносин.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

У процесі викладання навчальної дисципліни «Еколого-правові відносини в землекористуванні» основна увага приділяється оволодінню студентами загальними та професійними компетентностями, а саме:

- здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
- прагнення до збереження природного навколишнього середовища та забезпечення сталого розвитку суспільства.
- здатність показувати базові знання із суміжних дисциплін – фізики, екології, математики, інформаційних технологій, права, економіки тощо),

вміння використовувати їх теорії, принципи та технічні підходи;

- здатність організовувати природоохоронну діяльність, розробляти стратегію розвитку землекористування.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни.

Дисципліни, які були вивчені раніше: Вступ в спеціальність, інженерна графіка та основи взаємозамінності, топографія, державний земельний кадастр.

2.5. Результати навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни «Еколого-правові відносини в землекористуванні» очікується отримання таких результатів навчання:

- знати нормативно-правові засади забезпечення питань раціонального використання, охорони, обліку та оцінки земель на національному, регіональному, локальному і господарському рівнях, процедури державної реєстрації земельних ділянок, інших об'єктів нерухомості та обмежень у їх використанні;

- володіти методами організації топографо-геодезичного і землевпорядного виробництва від польових вимірювань до менеджменту та реалізації топографічної та землевпорядної продукції на основі використання знань з основ законодавства і управління виробництвом.

3. Зміст дисципліни

“ЕКОЛОГО-ПРАВОВІ ВІДНОСИНИ В ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННІ”

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Теоретико методологічні засади ЕПВЗ

Тема 1. Поняття, предмет, метод, принципи і система земельного права

Поняття земельного права як галузі права. Предмет і метод земельного права. Розмежування понять «земля» і «земельна ділянка». Принципи земельного права. Система земельного права.

Література: [1; 2; 6; 9; 10].

Тема 2. Джерела земельного права

Поняття джерел земельного права і особливості їх класифікації. Конституція як джерело земельного права. Закони як джерела земельного права. Підзаконні нормативно-правові акти як джерела земельного права.

Література: [1; 2; 6; 9; 10].

Тема 3. Земельні правовідносини

Земельно-правові норми, їх особливості та види. Поняття та особливості земельних правовідносин. Класифікація земельних правовідносин. Структура земельних правовідносин. Суб'єкти, об'єкти, зміст земельних правовідносин.

Література: [1; 2; 6; 9; 10].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Реалізація та забезпечення права власності на землю в Україні

Тема 4. Право власності на землю

Поняття права власності на землю та особливості його об'єкту. Особливості змісту права власності на землю. Форми права власності на землю. Особливості права спільної власності на землю.

Література: [1; 2; 5; 6; 8; 9; 10; 15].

Тема 5. Набуття, перехід та припинення права власності на земельні ділянки

Приватизація земельних ділянок. Набуття права власності на земельні ділянки за цивільно-правовими угодами. Припинення права приватної власності. Набуття права власності на земельні ділянки в процесі паювання.

Література: [1; 2; 5; 6; 8; 9; 10; 15].

Тема 6. Право на земельну частку пай.

Загальна характеристика законодавства у сфері паювання земель. Поняття та порядок паювання. Юридична природа права на земельну ділянку (пай). Суб'єкт права на земельну частку (пай). Порядок виділення земельних часток (паїв).

Література: [1; 5; 6; 8; 9; 10; 14; 15; 17].

Тема 7. Право землекористування

Поняття права землекористування. Класифікація правових титулів землекористування. Особливості підстав виникнення і припинення права землекористування. Захист права землекористування.

Література: [1; 5; 6; 8; 9; 10; 14; 15; 17].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3

Правове регулювання аспектів землекористування

Тема 8. Обмеження та обтяження прав на землю.

Поняття обмежень та обтяжень прав на землю. Загальна характеристика обмежень прав на землю. Загальна характеристика обтяжень прав на землю. Земельний сервітут як окремий різновид обтяжень прав на землю.

Література: [1; 5; 6; 8; 9; 10; 17].

Тема 9. Правове регулювання оренди земельних ділянок.

Поняття та ознаки оренди. Об'єкти та суб'єкти оренди землі. Поняття та умови договору оренди землі. Орендна плата за землю та її форми.

Література: [1; 2; 3; 5; 6; 8; 15; 17].

Тема 10. Припинення прав на землю

Загальна характеристика підстав припинення прав на землю. Підстави припинення прав власності на землю. Підстави припинення прав користування земельною ділянкою. Способи припинення прав власності на землю та права користування земельною ділянкою.

Література: [1; 2; 3; 5; 6; 8; 15; 17].

Тема 11. Управління у галузі використання та охорони земель.

Загальна характеристика управління у сфері використання та охорони земель: поняття, види, правове регулювання. Функції управління у сфері використання та охорони земель. Система органів державного управління у сфері використання та охорони земель

Література: [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 12; 15].

Тема 12. Юридична відповідальність за земельні правопорушення

Поняття та види юридичної відповідальності за земельні правопорушення. Адміністративна відповідальність за земельні правопорушення. Кримінальна відповідальність за злочини в галузі земельних відносин. Майнова відповідальність за порушення земельного законодавства. Дисциплінарна відповідальність за земельні правопорушення. Господарсько-правова відповідальність за земельні правопорушення. Земельно-правова відповідальність.

Література: [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 12; 15].

Тема 13. Правовий режим земель сільськогосподарського призначення та земель населених пунктів

Поняття та склад земель сільськогосподарського призначення. Основні особливості правового режиму земель сільськогосподарського призначення. Поняття та склад земель населених пунктів. Особливості правового режиму земель населених пунктів. Правовий режим поселень за межами населених пунктів.

Література: [1; 4; 5; 6; 7; 8; 12; 16].

Тема 14. Правовий режим земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного значення, рекреаційного, оздоровчого, історико-культурного призначення.

Поняття, склад та особливості правового режиму земель ПЗФ та іншого природоохоронного призначення. Поняття, склад та особливості правового режиму земель оздоровчого призначення. Поняття, склад та особливості правового режиму земель рекреаційного призначення. Поняття, склад та особливості правового режиму земель історико-культурного призначення.

Література: [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 12; 16].

**4. Структура залікового кредиту
з дисципліни “ЕКОЛОГО-ПРАВОВІ ВІДНОСИНИ В
ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННІ”**

Денна форма навчання

Теми	Кількість годин				Контрольні заходи
	лекції	практичні заняття	самостійна робота студента	індивідуальна робота студента	
Змістовий модуль 1. Теоретико методологічні засади ЕПВЗ					
Тема 1. Поняття, предмет, метод, принципи і система земельного права	4	2	3	-	тестування
Тема 2. Джерела земельного права	4	4	3	-	тестування
Тема 3. Земельні правовідносини	4	2	3	-	опитування
Змістовий модуль 2. Реалізація та забезпечення права власності на землю в Україні					
Тема 4. Право власності на землю	4	4	3	-	тестування
Тема 5. Набуття, перехід та припинення права власності на земельні ділянки	4	2	3	1	тестування
Тема 6. Право на земельну частку пай.	4	4	3	-	тестування
Тема 7. Право землекористування	4	2	3	-	Модуль 2 год
Змістовий модуль 3. Складові Державного земельного кадастру					
Тема 8. Обмеження та обтяження прав на землю.	4	4	3	-	тестування
Тема 9. Правове регулювання оренди земельних ділянок.	4	2	3	-	тестування
Тема 10. Припинення прав на землю	4	4	3	-	тестування
Тема 11. Управління у галузі використання та охорони земель.	4	2	3	-	тестування
Тема 12. Юридична відповідальність за земельні правопорушення	4	4	3	-	тестування
Тема 13. Правовий режим земель сільськогосподарського призначення та земель населених пунктів	4	2	3	1	РКР 2 год.
Тема 14. Правовий режим земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного значення, рекреаційного, оздоровчого, історико-культурного призначення.	4	4	3	-	КПІЗ 2 год
Тренінг	-	-	4	-	Тренінг 4 год
Разом	56	42	46	6	

Заочна форма навчання

Теми	Кількість годин		
	лекції	прак-тичні заняття	самостійна робота студента
Змістовий модуль 1. Теоретико методологічні засади ЕПВЗ			
Тема 1. Поняття, предмет, метод, принципи і система земельного права			10
Тема 2. Джерела земельного права			10
Тема 3. Земельні правовідносини	1		10
Змістовий модуль 2. Реалізація та забезпечення права власності на землю в Україні			
Тема 4. Право власності на землю	1		10
Тема 5. Набуття, перехід та припинення права власності на земельні ділянки			10
Тема 6. Право на земельну частку пай.			10
Тема 7. Право землекористування		1	10
Змістовий модуль 3. Складові Державного земельного кадастру			
Тема 8. Обмеження та обтяження прав на землю.	1		10
Тема 9. Правове регулювання оренди земельних ділянок.			10
Тема 10. Припинення прав на землю			10
Тема 11. Управління у галузі використання та охорони земель.			10
Тема 12. Юридична відповідальність за земельні правопорушення		1	12
Тема 13. Правовий режим земель сільськогосподарського призначення та земель населених пунктів	1		10
Тема 14. Правовий режим земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного значення, рекреаційного, оздоровчого, історико-культурного призначення.			12
Разом	4	2	144

5. Тематика практичних занять

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 Теоретико методологічні засади ЕПВЗ

Практичне заняття 1.

Тема: Поняття, предмет, метод, принципи і система земельного права

Мета: розкрити сутність, предмет, методи, принципи і систему земельного права.

Питання для обговорення:

1. Поняття земельного права як галузі права.
2. Предмет і метод земельного права.
3. Розмежування понять «земля» і «земельна ділянка».
4. Принципи земельного права.
5. Система земельного права.

Література: [1; 2; 6; 9; 10].

Практичні заняття 2-3.

Тема: Джерела земельного права

Мета: розкрити сутність і засвоїти методичні засади функціонування джерел земельного права.

Питання для обговорення:

1. Поняття джерел земельного права і особливості їх класифікації.
2. Конституція як джерело земельного права.
3. Закони як джерела земельного права.
4. Підзаконні нормативно-правові акти як джерела земельного права.

Література: [1; 2; 6; 9; 10].

Практичне заняття 4.

Тема: Земельні правовідносини

Мета: засвоїти нормативно-правові засади правовідносин у сфері використання земельних ресурсів.

Питання для обговорення:

1. Земельно-правові норми, їх особливості та види.
2. Поняття та особливості земельних правовідносин.
3. Класифікація земельних правовідносин.
4. Структура земельних правовідносин.
5. Суб'єкти, об'єкти, зміст земельних правовідносин.

Література: [1; 2; 6; 9; 10].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Реалізація та забезпечення права власності на землю в Україні

Практичні заняття 5-6.

Тема: Право власності на землю

Мета: вивчити теоретичні та методичні засади функціонування та використання права власності на землю.

Питання для обговорення:

1. Поняття права власності на землю та особливості його об'єкту.
2. Особливості змісту права власності на землю.
3. Форми права власності на землю.
4. Особливості права спільної власності на землю.

Література: [1; 2; 6; 9; 10].

Практичне заняття 7.

Тема: Набуття, перехід та припинення права власності на земельні ділянки

Мета: засвоїти теоретичні та практичні засади набуття, переходу і припинення прав власності на землю.

Питання для обговорення:

1. Приватизація земельних ділянок.
2. Набуття права власності на земельні ділянки за цивільно-правовими угодами.
3. Припинення права приватної власності.
4. Набуття права власності на земельні ділянки в процесі паювання.

Література: [1; 2; 5; 6; 8; 9; 10; 15].

Практичні заняття 8-9.

Тема: Право на земельну частку (пай)

Мета: засвоїти принципи та норми правового регулювання у сфері паювання земель та користування правом на земельний пай.

Питання для обговорення:

1. Загальна характеристика законодавства у сфері паювання земель.
2. Поняття та порядок паювання.
3. Юридична природа права на земельну ділянку (пай).
4. Суб'єкт права на земельну частку (пай).
5. Порядок виділення земельних часток (паїв)

Література: [1; 2; 5; 6; 8; 9; 10; 15].

Практичне заняття 10.

Тема: Право землекористування

Мета: засвоїти нормативно-правові положення щодо набуття та реалізації права землекористування.

Питання для обговорення:

1. Поняття права землекористування.
2. Класифікація правових титулів землекористування.
3. Особливості підстав виникнення і припинення права землекористування.
4. Захист права землекористування.

Література: [1; 5; 6; 8; 9; 10; 14; 15; 17].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3

Правове регулювання аспектів землекористування

Практичні заняття 11-12.

Тема: Обмеження та обтяження прав на землю.

Мета: засвоїти нормативно-правові положення щодо обмеження та обтяження прав на землю.

Питання для обговорення:

1. Поняття обмежень та обтяжень прав на землю.
2. Загальна характеристика обмежень прав на землю.
3. Загальна характеристика обтяжень прав на землю.
4. Земельний сервітут як окремий різновид обтяжень прав на землю.

Література: [1; 5; 6; 8; 9; 10; 17].

Практичне заняття 13.

Тема: Правове регулювання оренди земельних ділянок.

Мета: засвоїти нормативно-правові засади і положення у сфері правового регулювання оренди землі.

Питання для обговорення:

1. Поняття та ознаки оренди.
2. Об'єкти та суб'єкти оренди землі.
3. Поняття та умови договору оренди землі.
4. Орендна плата за землю та її форми.

Література: [1; 2; 3; 5; 6; 8; 15; 17].

Практичні заняття 14-15.

Тема: Припинення прав на землю

Мета: засвоїти ключові положення та правове регулювання припинення права власності на землю.

Питання для обговорення:

1. Загальна характеристика підстав припинення прав на землю.
2. Підстави припинення прав власності на землю.
3. Підстави припинення прав користування земельною ділянкою.
4. Способи припинення прав власності на землю та права користування земельною ділянкою.

Література: [1; 2; 3; 5; 6; 8; 15; 17].

Практичне заняття 16.

Тема: Управління у галузі використання та охорони земель.

Мета: засвоїти ключові положення управління у галузі використання та охорони земель.

Питання для обговорення:

1. Загальна характеристика управління у сфері використання та охорони земель: поняття, види, правове регулювання.
2. Функції управління у сфері використання та охорони земель.
3. Система органів державного управління у сфері використання та охорони земель

Література: [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 12; 15].

Практичні заняття 17-18.

Тема: Юридична відповідальність за земельні правопорушення

Мета: Вивчити базові засади та принципи юридичної відповідальності за порушення у сфері земельних відносин.

Питання для обговорення:

1. Поняття та види юридичної відповідальності за земельні правопорушення.

2. Адміністративна відповідальність за земельні правопорушення.

3. Кримінальна відповідальність за злочини в галузі земельних відносин.

4. Майнова відповідальність за порушення земельного законодавства.

5. Дисциплінарна відповідальність за земельні правопорушення.

6. Господарсько-правова відповідальність за земельні правопорушення.

7. Земельно-правова відповідальність.

Література: [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 12; 15].

Практичне заняття 19.

Тема: Правовий режим земель сільськогосподарського призначення та земель населених пунктів

Мета: Засвоїти ключові положення регулювання правового режиму земель сільськогосподарського призначення та земель населених пунктів

Питання для обговорення:

1. Поняття та склад земель сільськогосподарського призначення.

2. Основні особливості правового режиму земель сільськогосподарського призначення.

3. Поняття та склад земель населених пунктів.

4. Особливості правового режиму земель населених пунктів.

5. Правовий режим поселень за межами населених пунктів.

Література: [1; 4; 5; 6; 7; 8; 12; 16].

Практичні заняття 20-21.

Тема: Правовий режим земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного значення, рекреаційного, оздоровчого, історико-культурного призначення.

Мета: Засвоїти ключові положення регулювання правового режиму земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного значення, рекреаційного, оздоровчого, історико-культурного призначення.

Питання для обговорення:

1. Поняття, склад та особливості правового режиму земель ПЗФ та іншого природоохоронного призначення.

2. Поняття, склад та особливості правового режиму земель оздоровчого призначення.

3. Поняття, склад та особливості правового режиму земель рекреаційного призначення.

4. Поняття, склад та особливості правового режиму земель історико-культурного призначення.

Література: [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 12; 16].

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання (КПЗ)

Комплексне практичне індивідуальне завдання з навчальної дисципліни “Еколого-правові відносини в землекористуванні” виконується самостійно кожним студентом на основі вибірових даних. Метою виконання КПЗ є оволодіння навичками застосування принципів, методів та інструментів еколого-правових відносин в землекористуванні для вирішення практичних ситуацій, набуття умінь застосовувати дані знання у суміжних дисциплінах, а також усвідомлення наукового підходу до вивчення цілісності явищ та законів навколишнього середовища. КПЗ оформляється у відповідності із встановленими вимогами. В процесі виконання та оформлення КПЗ студент може використовувати комп’ютерно-інформаційні технології.

7. Самостійна робота

№ п/п	Тематика
1.	Які характерні ознаки притаманні земельно-правовим відносинам?
2.	Які інститути становлять загальну і особливу частину земельного права?
3.	Які основні (загальні) принципи земельного права?
4.	Місце Земельного кодексу України в системі джерел земельного права.
5.	Закони України, Постанови Кабінету Міністрів України та Укази Президента України як джерела земельного права.
6.	Локальні нормативні акти місцевих органів державної влади та місцевого самоврядування як джерел земельного права.
7.	Міжнародні договори як джерела земельного права України.
8.	Зміст земельних правовідносин.
9.	Співвідношення понять «земля», «земельна ділянка», «земельні ресурси».
10.	Правовий механізм реалізації земельно-правових норм.
11.	Хто є суб'єктами права власності на землю?
12.	За яких умов громадяни України можуть бути суб'єктами права власності на землю?
13.	За яких умов земельні ділянки можуть набуватися у приватну власність?
14.	Як проводиться розмежування форм державної і комунальної власності?
15.	Які органи здійснюють правомочності суб'єкта права державної власності на землі господарського та іншого призначення?
16.	Якими повноваженнями щодо розпоряджання і управління землею наділено органи державної виконавчої влади?
17.	Які підстави припинення права приватної власності на землю.
18.	Які землі можуть перебувати лише у комунальній власності і їх не можна передавати у приватну власність?
19.	Які землі державної власності не можна передавати у комунальну власність?
20.	Що є підставою виникнення права власності на землю?
21.	На основі яких юридичних фактів виникає право приватної власності на землю?
22.	В якому порядку здійснюється набуття права власності на землю громадянами?
23.	Які підстави припинення права державної власності на землю?
24.	Які підстави припинення права комунальної власності на землю?
25.	Які підстави припинення права приватної власності на землю?
26.	Склад і категорії земель.
27.	Зарахування земель до певної категорії.
28.	Зміна цільового призначення земель.
29.	Порушення порядку встановлення і зміни цільового призначення земель.
30.	Землі сільськогосподарського призначення.

31.	Землі житлової і громадської забудови.
32.	Землі природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення.
33.	Землі оздоровчого призначення.
34.	Землі рекреаційного призначення.
35.	Землі історико-культурного призначення.
36.	Землі лісового фонду.
37.	Землі водного фонду.
38.	Землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення.
39.	Які функції державного управління у сфері земельних?
40.	Органи загальної компетенції, які здійснюють відповідні управлінські функції у галузі земельних відносин.
41.	Які органи є спеціальними органами державного управління в земельній сфері?
42.	Повноваження Верховної Ради України у галузі управління, використання та охорони земель.
43.	Які повноваження належать Кабінетові Міністрів України у галузі земельних відносин?
44.	Який державний орган є центральним органом виконавчої влади з питань земельних ресурсів?
45.	Які управлінські функції у сфері земельних відносин виконують органи місцевого самоврядування?
46.	На які категорії земель поділяється земельний фонд України?
47.	Яка мета здійснення землеустрою?
48.	Що таке Державний земельний кадастр?
49.	Основні фактори забруднення земель
50.	Назвіть законодавчі акти, які спрямовані на регулювання відносин щодо охорони земельних ресурсів
51.	Що таке охорона земель? Які існують принципи державної політики у сфері охорони земель
52.	Система заходів по охороні земель
53.	Стандартизація і нормування в галузі охорони земель
54.	Права та обов'язки землевласників та землекористувачів у сфері охорони земель
55.	Заходи щодо охорони земель
56.	Дайте визначення моніторингу земель.
57.	Які органи здійснюють моніторинг земель?
58.	Сформулюйте завдання державного контролю за використанням та охороною земель.
59.	Які органи здійснюють державний контроль?
60.	Що лежить в основі визначення розміру плати за землю?
61.	Що таке земельний податок і від чого залежить його розмір?
62.	Що таке орендна плата та ставка земельного податку?
63.	Як визначаються ставки земельного податку для земель сільськогосподарського призначення та земель населених пунктів?
64.	Як визначаються ставки земельного податку для земель несільськогосподарського призначення (за межами населених пунктів)?
65.	Які особливості встановлення розміру орендної плати?
66.	Куди надходять кошти від плати за землю і як вони розподіляються?
67.	Як нараховується і сплачується земельний податок?
68.	Хто звільняється від земельного податку?
69.	За які землі не справляється плата за землю?
70.	Яка відповідальність платників за несвоєчасну сплату земельного податку?
71.	Які види юридичної відповідальності передбачено за вчинення правопорушень у сфері земельних відносин?
72.	Які види правопорушень передбачає ЗК України?
73.	За якими ознаками класифікують земельні правопорушення?

74.	Які види юридичної відповідальності передбачені за порушення земельного законодавства?
75.	Що розуміють під майновою відповідальністю за порушення земельного законодавства?
76.	За які злочини у сфері земельних відносин настає кримінальна відповідальність?

8. Тренінг з дисципліни

Організація і проведення тренінгу

Трeнінг (англ. *training*) – це запланований процес модифікації (зміни) відношення, знання чи поведінкових навичок того, хто навчається, через набуття навчального досвіду з тим, щоб досягти ефективного виконання в одному виді діяльності або в певній галузі. Тренування (від англ. to train – виховувати, навчати) – комплекс вправ для тренування в чому-небудь. Тренування – система підготовки організму людини з метою пристосування його до підвищених вимог і складних умов роботи й життя.

Порядок проведення тренінгу

1. **Вступна частина** проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.
2. **Організаційна частина** полягає у створенні робочого настрою у колективі студентів, визначенні правил проведення тренінгового заняття. Можлива наявність роздаткового матеріалу у вигляді таблиць, бланків документів.
3. **Практична частина** реалізовується шляхом виконання завдань у групах студентів з певних проблемних питань теми тренінгового заняття.
4. **Підведення підсумків.** Обговорюється результати виконаних завдань у групах. Обмін думками з питань, які виносились на тренінгові заняття.

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни “Еколого-правові відносини в землекористуванні” використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- оцінювання результатів КППЗ;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- розрахункові роботи;
- ректорська контрольна робота;
- екзамен;

- інші види індивідуальних та групових завдань.

10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни “Еколого-правові відносини в землекористуванні” визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2 (ректорська контрольна робота)	Заліковий модуль 3 (КПЗ)	Заліковий модуль 4 (за окремим розділом)
20	20	20	40

Шкала оцінювання:

За шкалою Університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Проектор ViewSonic PJ 7223	1-14
2.	Підключення до комп'ютера на процесорі Intel Celeron CPU G540 (2,5 GHz RAM 2Gb, HDD 500 Gb). Монітор Philips 193vV5LSB2	1-14
3.	Базове програмне забезпечення: ОС Windows 10 – згідно ліцензії Microsoft IT Academy та Microsoft DreamSpark for Students	1-14
4.	Програмне забезпечення базових інформаційних технологій: MS Office, телекомунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Opera, Google Chrome, Firefox).	1-14
5.	Інформаційні портали з відкритим доступом: https://map.land.gov.ua/ - Публічна кадастрова карта України; http://www.torgy.dazru.gov.ua/auction - Інформаційний портал проведення земельних торгів; https://ngo.land.gov.ua/uk/ - Портал нормативної грошової оцінки землі с/г призначення; https://zakon.rada.gov.ua/laws - Офіційний вебпортал парламенту України «Законодавство України»	1-14

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна

1. Будяченко О.М. Земельне право в схемах. Навчальний посібник / О.М.Будяченко - Одеса: ОДУВС, 2017. - 78 с
2. Дмитрук І.М., Шпичек О.Ю. Основи земельного права України. Навчально-методичний посібник. К. «Гельветика», 2016. – 132 с.
3. Земельне право України: загальна частина [текст]: навч. посібн. / А. І. Ріпенко, О. М. Пащенко. - Київ : ВД «Дакор», 2016. - 236 с.
4. Каракаш І.І., Харитонова Т.Є., Черемнова А.І. Екологічне право України. К. «Гельветика», 2018. – 384 с.
5. Кобецька Н. Р. Дозвільне і договірне регулювання використання природних ресурсів в Україні: питання теорії та практики: монографія / Н.Р. Кобецька. – Івано-Франківськ: Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника, 2016. - 271 с.
6. Корнеєв Ю.В. Земельне право України. Навчальний посібник. К., ЦУК, 2019. – 200 с.
7. Кустовська О. В., Гринчук А. Ю. Про проблеми продажу права оренди на землі сільськогосподарського призначення. Землеустрій, кадастр і моніторинг земель. 2017. № 2. С. 52-57.
8. Кучеренко О. М. Огляд наукових праць з питання джерел земельного права. Держава і право. Серія : Юридичні науки. 2018. Вип. 80. С. 140-155.
9. Лебідь В.І. Земельне та екологічне право України. Посібник для складання адвокатського іспиту. К. Алерта, 2015. – 44 с.
10. Мироненко В.П. Земельне право України: Навчальний посібник / За загальною редакцією Мироненко В. П. – К.: Алерта, 2018.– 350 с
11. Мілімко Л. В. Екологічне право України (загальна частина) / Л. В. Мілімко, О. В. Артеменко; Укр. держ. ун-т фінансів та міжнар. торгівлі. - Київ : Компринт, 2015. 284 с.
12. Носік В. Правові засади володіння і користування земельними, рибними і лісовими ресурсами у контексті продовольчої безпеки. Природоресурсне право в системі права України: історія, сьогодення, перспективи. Харків:Оберіг, 2015. С.139-141.
13. Петрикін І.В. Використання земель сільськогосподарського призначення в умовах відсутності ринку землі. Продуктивність агропромислового виробництва. 2017. № 29. С.123-125.
14. Спіжова М.О. Ринок землі сільськогосподарського призначення в 14 Україні: сучасний стан та перспективи. Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. 2018. № 1. С. 108-113.
15. Тетарчук І. Аграрне право України. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. К. : ЦУЛ, 2020. – 244 с.
16. Тетарчук І. Екологічне право України. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. К. : ЦУЛ, 2016. – 230 с.
17. Тетарчук І., Дяків Т. Цивільне право України. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. К. : ЦУЛ, 2020. – 202 с.
18. Третяк А. М., Дорош О. С. Управління земельними ресурсами: Навч. посіб. - К.: ТОВ "ЦЗРУ", 2016. - 462 с.

19. Land administration guidelines. With Special Reference to Countries in Transition. United Nations. New York and Geneva, 1996. URL : <https://unece.org/DAM/hlm/documents/Publications/land.administration.guidelines.e.pdf>

20. Law of Ukraine of July 7, 2011 No. 3613-VI "About the State land cadastre". URL : <https://cis-legislation.com/document.fwx?rgn=46230>

21. Sustainable Governance of European Cadastre and Land Registry Agencies. Annual World bank conference on land and poverty” The World Bank - Washington DC, March 23-27, 2015. URL : <http://pubdocs.worldbank.org/en/712671496163449049/Sustainable-Governing-Models-for-Cadastre-and-Land-Registration-Agencies-Re-Submitted-Clean.pdf>

22. Yomralioglu T. (2017). Cadastre: Geo-Information Innovations in Land Administration. Publisher: Springer. Editor: Tahsin Yomralioglu. URL : https://www.researchgate.net/publication/315688844_Cadastre_Geo-Information_Innovations_in_Land_Administration.

Допоміжна: Нормативно-правові акти

1. Конституція України // ВВР України. - 1996. - № 30. - Ст. 141.
2. Земельний кодекс України // ВВР України. - 2002. - № 3-4. - Ст. 27.
3. Цивільний кодекс України // ВВР України. - 2003. - № 40-44. - Ст. 356.
4. Лісовий кодекс України в редакції Закону від 8 лютого 2006 року // ВВР України. - 2006. - № 21. - Ст. 170.
5. Кодекс України про надра // ВВР України. - 1994. - № 36. - Ст. 340.
6. Водний кодекс України // ВВР України. - 1995. - № 24. - Ст. 189.
7. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25 червня 1991 року // ВВР України. - 1991. - № 41. - Ст. 546.
8. Про природно-заповідний фонд: Закон України від 16 червня 1992 року // ВВР України. - 1992. - № 34. - Ст. 502.
9. Про меліорацію земель: Закон України від 14 січня 2000 року // ВВР України. - 2000. - №11. - Ст. 90.
10. Про землеустрій: Закон України від 22 травня 2003 року // ВВР України. - 2003. - № 36. - Ст. 282.
11. Про концесії: Закон України від 16 липня 1999 року // ВВР України. - 1999. - № 41. - Ст. 372.
12. Про основи містобудування: Закон України від 17 листопада 1992 року // ВВР України. - 1992. - № 52. - Ст. 683.
13. Про планування і забудову територій: Закон України від 20 квітня 2000 року // ВВР України. - 2000. - № 31. - Ст. 250. 18
14. Про особисте селянське господарство: Закон України від 15 травня 2003 року // Офіційний вісник України. - 2003. - № 23. - Ст. 1014.
15. Про фермерське господарство: Закон України від 19 червня 2003 року // ВВР України. - 2003. - № 45. - Ст. 363.
16. Про іпотеку: Закон України від 5 червня 2003 року // ВВР України. - 2003. - № 38. - Ст. 313.

17. Про порядок виділення в натурі (на місцевості) земельних ділянок власникам земельних часток (паїв): Закон України від 5 червня 2003 року // ВВР України. - 2003. - № 38. - Ст. 314.

18. Про охорону земель: Закон України від 19 червня 2003 року // ВВР України. - 2003. - № 39. - Ст. 349.

19. Про державний контроль за використанням та охороною земель: Закон України від 19 червня 2003 року // ВВР України. - 2003. - № 39. - Ст. 350.

20. Про оренду землі: Закон України в редакції від 2 жовтня 2003 року // ВВР України. - 2004. - № 10. - Ст. 102.

21. Про використання земель оборони: Закон України від 27 листопада 2003 року // ВВР України. - 2004. - № 14. - Ст. 209.

22. Про оцінку земель: Закон України від 11 грудня 2003 року // ВВР України. - 2004. - № 15. - Ст. 229.

23. Про розмежування земель державної та комунальної власності: Закон України від 5 лютого 2004 року // ВВР України. - 2004. - № 35. - Ст. 411.

24. Про державну експертизу землепорядної документації: Закон України від 17 червня 2004 року // ВВР України. - 2004. - № 38. - Ст. 471.

25. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Закон України від 11 лютого 2010 року // ВВР України. - 2010. - № 18.- Ст. 141.

26. Про захист конституційних прав громадян на землю: Закон України від 20 січня 2005 року // ВВР України. - 2005. - № 10. - Ст. 194.

27. Про порядок визначення та відшкодування збитків власникам землі і землекористувачам: Постанова Кабінету Міністрів України від 19 квітня 1993 року // 36. постанов Уряду України. - 1993. - № 10. - Ст. 193.

28. Про затвердження Методики визначення розміру шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, використання земельних ділянок не за цільовим призначенням, зняття ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту) без спеціального дозволу: Постанова Кабінету Міністрів України від 25 липня 2007 року № 963 // Офіційний вісник України. - 2007. - № 55. - Ст. 2221.

29. Про затвердження Положення про порядок оформлення, видачі і реєстрації приписів у разі виявлення порушень земельного законодавства: Наказ Держкомзему від 9 березня 2004 року // Офіційний вісник України. - 2004. - № 12. - Ст. 767.

30. Про затвердження Порядку встановлення особливого режиму охорони на території забороненої зони та контрольованої зони гідроелектротехнічних споруд: Постанова Кабінету Міністрів України № 416 від 31 березня 2004 року // Офіційний вісник України. - 2004. - № 13. - Ст. 900.

31. Про затвердження Порядку зміни цільового призначення земель, які перебувають у власності громадян або юридичних осіб: Постанова Кабінету Міністрів України від 11 квітня 2002 року № 502 // Офіційний вісник України. - 2002. - № 15. - Ст. 818.

32. Про експертну грошову оцінку земельних ділянок: Постанова Кабінету Міністрів України № 1531 від 11 жовтня 2002 року // Урядовий кур'єр. 2002. 23 жовтня.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Вісник Верховного Суду України [Елект. ресурс.]. – Режим доступу: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/>.
2. Голос України [Елект. ресурс.]. – Режим доступу: <http://www.golos.com.ua/>
3. Інформаційний центр Міністерства юстиції України [Елект. ресурс.]. – Режим доступу: <http://www.informjust.kiev.ua/>.
4. Право України [Елект. ресурс.]. – Режим доступу: <http://pravoua.com.ua/ua/index.php?linkmy=golovna>.
5. Український юридичний портал [Елект. ресурс.]. – Режим доступу: <http://www.zakoni.com.ua>.
6. Урядовий кур'єр [Елект. ресурс.]. – Режим доступу: <http://ukurier.gov.ua/>.
7. Міністерство аграрної політики та продовольства України [Елект. ресурс.]. – Режим доступу: <http://www.minagro.gov.ua>
8. «Асоціація фермерів та приватних землевласників України» [Елект. ресурс.]. – Режим доступу: <http://farmer.co.ua/>.